

DDEDDF IECHYD Y CYHOEDD (CYMRU) 2017

EXPLANATORY NOTES

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

Rhan 4

Triniaethau Arbennig

Adran 57 - Beth yw triniaeth arbennig?

95. Mae'r adran hon yn rhestru'r triniaethau hynny sy'n cael eu hystyried yn driniaeth arbennig at ddibenion y Rhan hon. Y triniaethau hyn yw aciwbigo, tyllu'r corff, electrolysis a that#io. Mae pob un o'r triniaethau wedi eu diffinio yn adran 94(1). Caniateir i ystyr triniaeth arbennig gael ei ddiwygio drwy reoliadau, fel y'i darperir gan adran 93.

Adran 58 - Gofyniad i unigolyn sy'n rhoi triniaeth arbennig gael ei drwyddedu

96. Mae adran 58(2) yn darparu bod rhaid i berson sy'n rhoi triniaeth arbennig i rywun arall yng Nghymru yng nghwrs busnes gael ei drwyddedu, oni bai ei fod yn ymarferydd sydd wedi ei esemptio o dan adran 60. Mae'r gofyniad hefyd yn gymwys i'r personau hynny sydd wedi eu dynodi mewn cysylltiad â thriniaeth arbennig o dan adran 61.

Adran 59 - Darpariaeth gyffredinol ynghylch trwyddedau triniaeth arbennig

97. Mae'r adran hon yn darparu mai awdurdod lleol sy'n dyroddi trwydded triniaeth arbennig. Mae'r drwydded yn awdurdodi i'r driniaeth arbennig (neu'r triniaethau arbennig) a bennir yn y drwydded gael ei rhoi gan ddeiliad y drwydded.
98. Nid yw trwydded triniaeth arbennig yn awdurdodi person i roi triniaeth arbennig mewn mangre neu mewn cerbyd y mae'r person yn ei rheoli neu'n ei reoli, oni bai bod y fangre neu'r cerbyd wedi ei chymeradwyo neu ei gymeradwyo (fel sy'n ofynnol gan adran 70). Mae hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r fangre neu'r cerbyd a gymeradwywyd, y bydd triniaeth arbennig yn cael ei rhoi ynddi neu ynddo, gael ei nodi ar drwydded triniaeth arbennig deiliad y drwydded. Mae'r gofynion hyn yn sicrhau bod telerau ymarfer deiliad y drwydded yn glir i'r cleientiaid a'r swyddogion gorfodi.
99. Nid yw'r gofyniad ar ddeiliad y drwydded i roi triniaethau arbennig o fangre neu gerbyd a gymeradwywyd yn unig yn gymwys os yw'r fangre neu'r cerbyd wedi ei phennu neu ei bennu mewn rheoliadau a wneir o dan adran 69(8). Felly mae'r rheoliadau hyn yn galluogi i fangreodded neu gerbydau penodol fod yn esempt rhag y gofynion cymeradwyo a'r gofyniad o ran eu nodi ar y drwydded.
100. Mae trwydded triniaeth arbennig yn awdurdodi deiliad y drwydded i roi'r triniaethau arbennig penodedig am y cyfnod a bennir ar y drwydded. Ni chaniateir i'r cyfnod hwn fod yn hwy na saith niwrnod (i ystyried arddangosfeydd dros dro, adloniant neu ddigwyddiadau eraill), neu dair blynedd. Unwaith y bydd y drwydded wedi dod i ben, rhaid gwneud cais i'r awdurdod lleol am drwydded yn ei lle.

101. Amlinellir y weithdrefn ar gyfer gwneud cais am drwydded triniaeth arbennig, gan gynnwys y broses ar gyfer amrywio, adolygu neu ddirymu trwydded, yn Atodlen 3. Am sylwebaeth ar hyn, gweler Atodlen 3 isod.
102. Mae adran 59(8) yn nodi ystyr y tri therm allweddol (“cyfnod y drwydded”; “deiliad trwydded” a “trwydded dros dro”) y cyfeirir atynt yn y Rhan hon.

Adran 60 - Unigolion sydd wedi eu hesemptio

103. Mae'r adran hon yn darparu manylion ynghylch yr amgylchiadau pan fo unigolyn yn esempt rhag y gofyniad i gael trwydded triniaeth arbennig. Mae is-adran (2) yn darparu bod unigolyn sy'n aelod o broffesiwn a grybwyllir ym mharagraffau (a) i (ga) o adran 25(3) o Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002 yn esempt, oni bai bod rheoliadau yn pennu ei bod yn ofynnol cael trwydded mewn perthynas â thriniaeth arbennig benodol. Mae'r proffesiynau hyn yn cynnwys meddygon, deintyddion a nyrsys.
104. Mae is-adran (3) yn darparu p#er i Weinidogion Cymru i wneud rheoliadau er mwyn galluogi unigolion sy'n aelodau o broffesiwn (ond nid y proffesiynau hynny a bennir ym mharagraffau (a) i (ga) o adran 25(3) o Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002) neu sy'n weithwyr o ddisgrifiad a bennir mewn rheoliadau, i fod yn esempt os ydynt wedi eu cofrestru gyda chofrestr gymhwysol. Mae cofrestr gymhwysol wedi ei diffinio yn is-adran (4) fel un a gynhelir gan y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal, neu gofrestr wirfoddol sydd wedi ei hachredu gan yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol ac sydd wedi ei phennu mewn rheoliadau neu odanynt.
105. Mae'r pwerau hyn i wneud rheoliadau yn darparu'r disgrisiwn i Weinidogion Cymru i esemptio proffesiynau cymhwysol o'r gofyniad i gael trwydded triniaeth arbennig.

Adran 61 - Dynodi unigolyn at ddibenion adran 58(3)

106. Os yw'r awdurdod lleol wedi ei fodloni bod yr amod yn is-adran (2) wedi ei fodloni, mae'r adran hon yn galluogi'r awdurdod lleol i roi hysbysiad i unigolyn sy'n ei ddynodi'n berson y mae'n ofynnol iddo gael trwydded triniaeth arbennig os yw'n bwriadu rhoi triniaeth arbennig benodedig.
107. Mae i'r amod yn is-adran (2) nifer o elfennau. Mae'r rhain yn darparu bod y person yn debygol o roi'r driniaeth benodedig i rywun arall yng Nghymru, bod rhoi'r driniaeth yn y modd y mae'n debygol o gael ei rhoi gan y person yn peri risg sylweddol neu y gallai beri risg sylweddol o niwed i iechyd dynol, ac er mwyn dileu neu leihau'r risg honno, ei bod yn briodol dynodi'r person yn un y mae angen trwydded arno. Nid yw gallu'r awdurdod lleol i ddynodi'r person yn dibynnu ar roi'r driniaeth arbennig yng nghws busnes; felly gall person sy'n rhoi triniaeth arbennig o dan unrhyw amgylchiadau ac at unrhyw ddiben (megis o'r cartref ac nid am dâl) gael ei ddynodi a'i wahardd felly rhag rhoi'r driniaeth arbennig benodedig.
108. Rhaid i'r hysbysiad a ddarperir i'r unigolyn bennu pam y mae'r awdurdod wedi penderfynu dynodi'r unigolyn, y dyddiad y bydd y dynodiad yn cymryd effaith (caniateir i'r dyddiad fod naill ai'n ddyddiad yr hysbysiad neu'n ddyddiad ar ôl hynny), a gwahardd yr unigolyn rhag rhoi'r driniaeth arbennig benodedig oni bai bod hynny o dan awdurdod trwydded triniaeth arbennig. Rhaid i'r hysbysiad hefyd ddatgan y caiff y person apelio yn erbyn y dynodiad a'r cyfnod y caniateir i apel gael ei dwyn ynddo. Caniateir i'r apel gael ei gwneud i Lys Ynadon. Mae'r weithdrefn apelio wedi ei nodi ym mharagraff 18 o Atodlen 3 o'r Ddeddf hon.
109. Unwaith y bydd yr hysbysiad dynodi wedi ei gyflwyno, bydd yn parhau yn ei le hyd nes y bydd yr awdurdod lleol yn ei dynnu'n ôl, gan atal yr unigolyn dynodedig rhag rhoi'r driniaeth arbennig benodedig oni bai bod hynny o dan awdurdod trwydded triniaeth

arbennig. Os yw'r unigolyn yn dymuno rhoi triniaeth arbennig, rhaid iddo wneud cais am drwydded i'r awdurdod lleol.

110. Os yw'r awdurdod lleol yn tynnu'r dynodiad yn ôl, rhaid i'r awdurdod lleol roi hysbysiad i'r unigolyn. Rhaid i'r hysbysiad gynnwys y rhesymau dros dynnu'r dynodiad yn ôl a'r dyddiad y mae tynnu'r dynodiad yn ôl i gymryd effaith. Unwaith y bydd y dynodiad wedi ei dynnu'n ôl bydd y gwaharddiad ar roi'r driniaeth arbennig yn dod i ben.

Adran 62 - Meini prawf trwyddedu

111. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n nodi'r meini prawf trwyddedu. Bydd y meini prawf trwyddedu yn nodi'r holl ofynion y mae rhaid eu bodloni er mwyn i gais am drwydded triniaeth arbennig gael ei ganiatáu. Rhaid bod meini prawf trwyddedu sy'n ymwneud â gwybodaeth unigolyn ("ceisydd") am—
- rheoli heintiau a chymorth cyntaf, yng nghyd-destun y driniaeth arbennig y mae'r cais yn ymwneud â hi;
 - y dyletswyddau a osodir, o dan neu yn rhinwedd Rhan 4 o'r Ddeddf hon, ar berson sydd wedi ei awdurdodi i roi'r driniaeth arbennig y mae'r cais yn ymwneud â hi. Enghraifft o'r dyletswyddau hyn yw'r gofynion i ddilysu oedran mewn perthynas â that#io a rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff.
112. Caiff y meini prawf trwyddedu, ymhlith pethau eraill, ymwneud â chymhwystra unigolyn i gael trwydded, y fangre neu'r cerbyd y mae triniaeth arbennig i gael ei rhoi ynddi neu ynddo a'r cyfarpar a ddefnyddir wrth roi triniaeth arbennig (neu mewn cysylltiad â rhoi triniaeth arbennig).
113. Caiff y meini prawf trwyddedu hefyd gynnwys pethau megis safonau cymhwysedd i roi triniaeth arbennig. Caiff hyn gynnwys yr hyfforddiant cymwys a wneir gan y ceisydd neu wybodaeth y ceisydd am y driniaeth arbennig.
114. Caiff reoliadau a wneir o dan yr adran hon ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod lleol gynnal arolygiad o'r fangre neu'r cerbyd a nodir yn y cais cyn i drwydded gael ei dyroddi neu ei hadnewyddu. Mae hyn er mwyn galluogi'r awdurdod lleol i ddyfarnu ar gydymffurfedd y fangre neu'r cerbyd â'r meini prawf trwyddedu. Caiff y rheoliadau hefyd wneud darpariaeth wahanol ar gyfer disgrifiadau gwahanol o fangreoedd a cherbydau; ar gyfer triniaethau arbennig gwahanol; ac ar gyfer yr amgylchiadau gwahanol y rhoddir triniaeth arbennig odanynt. Caiff yr amgylchiadau hyn gynnwys pa mor aml neu reolaidd y rhoddir triniaeth neu'r cyfnod ar gyfer rhoi triniaeth. Caiff y meini prawf trwyddedu hefyd gyfeirio at y sail y bydd y driniaeth arbennig yn cael ei rhoi arni a phennu'r gofynion mewn perthynas ag arfer y triniaethau.
115. Y sail y rhoddir triniaeth arbennig arni yw: ar sail beripatetig (h.y. mae'r ceisydd yn bwriadu arfer triniaeth arbennig mewn mangreoedd gwahanol, er enghraifft cartrefi cleientiaid); ar sail safle sefydlog (er enghraifft o glinig penodedig neu stiwdio benodedig); ar sail symudol (os rhoddir y driniaeth arbennig mewn cerbyd); neu ar sail dros dro (os rhoddir y driniaeth arbennig yng nghwrs adloniant, arddangosfa neu ddigwyddiad arall nad yw'n hwy na saith niwrnod). Bydd y rheoliadau felly yn nodi'r meini prawf y mae rhaid eu bodloni mewn perthynas ag arfer pob triniaeth arbennig, ym mhob lleoliad.

Adran 63 - Amodau trwyddedu mandadol

116. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n nodi'r amodau trwyddedu mandadol. Bydd yr amodau trwyddedu mandadol yn rhoi manylion y gofynion y mae rhaid i ddeiliad trwydded triniaeth arbennig lynu wrthynt er mwyn cadw ei drwydded. Caiff yr amodau trwyddedu mandadol fod yn wahanol gan ddibynnu ar y driniaeth sy'n cael ei rhoi ac ar y sail y caiff ei rhoi arni h.y. ar

sail beripatetig neu o leoliad sefydlog. Mae is-adrannau (2) a (3) yn nodi'r elfennau y mae rhaid i'r amodau trwyddedu mandadol ymwneud â hwy a'r gofynion y mae rhaid iddynt gael eu cynnwys yn y rheoliadau. Mae'r rhain yn cynnwys gofynion o ran dilysu oedran unigolyn y mae triniaeth arbennig i gael ei rhoi iddo mewn perthynas â that#io a rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff; arferion rheoli heintiau; safonau hylendid; a sut y mae rhaid i ddeiliad y drwydded gynnal ei gofnodion. Rhaid i'r rheoliadau hefyd gynnwys amod sy'n atal deiliad trwydded rhag rhoi triniaeth arbennig i unigolyn sy'n feddw neu yr ymddengys ei fod yn feddw, yn rhinwedd diodydd, cyffuriau, neu unrhyw fodd arall.

117. Caiff yr amodau trwyddedu mandadol (ymhlith pethau eraill) wneud darpariaeth bellach sy'n ymwneud â mangreoedd neu gerbydau (gan gynnwys glanhau a chynnal a chadw'r fangre neu'r cerbyd lle y rhoddir triniaeth arbennig, neu lle y mae'r cyfarpar neu'r deunydd yn cael ei gadw neu ei baratoi). Caiff yr amodau hefyd gwmpasu sut y mae rhaid i ddeiliad trwydded arddangos ei drwydded, yr wybodaeth y mae rhaid i ddeiliad y drwydded ei darparu i'r awdurdod lleol mewn achos o euogfarn am drosedd berthnasol, pryd y mae cais i amrywio trwydded i gael ei wneud a phryd y mae rhaid dychwelyd trwydded.
118. Caiff yr amodau trwyddedu mandadol hefyd bennu'r ffordd y mae triniaeth arbennig i gael ei rhoi. Bydd hyn yn cynnwys y cyfarpar y dylid ei ddefnyddio, sut y dylai'r driniaeth gael ei rhoi a'r gofynion mewn perthynas â'r dillad diogelu y mae deiliad y drwydded yn eu gwisgo. Caniateir i ddarpariaethau sy'n ymwneud â gwybodaeth a ddarperir gan ddeiliad y drwydded neu i ddeiliad trwydded cyn rhoi trwydded arbennig ac ar ôl rhoi trwydded arbennig gael eu pennu hefyd, er enghraifft cyngor ynghylch ôl-ofal.
119. Caiff yr amodau trwyddedu mandadol hefyd bennu safonau cymhwysedd sy'n berthnasol i roi triniaeth arbennig, gan gynnwys safonau sy'n ymwneud â chymwysterau neu brofiad, neu â rhoi triniaeth arbennig ar ran benodedig o gorff unigolyn. Felly er enghraifft pe bai triniaeth yn cael ei rhoi ar ran hynod hygryw neu sensitif o gorff person, gallai fod yn ofynnol cael hyfforddiant neu gymwysterau penodedig.
120. Caiff y rheoliadau ddarparu bod amodau trwyddedu mandadol gwahanol yn gymwys mewn perthynas â dibenion gwahanol. Er enghraifft, gall fod amodau trwyddedu mandadol gwahanol ar gyfer mangreoedd a cherbydau gwahanol, ar gyfer triniaethau arbennig gwahanol, ac er mwyn ystyried yr amgylchiadau gwahanol ar gyfer arfer triniaeth arbennig.

Adran 64 - Ymgynghori ynghylch meini prawf trwyddedu ac amodau trwyddedau mandadol

121. Cyn gwneud rheoliadau o dan adran 62 neu 63, mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ystyried a oes pobl yr ymddengys eu bod yn cynrychioli buddiannau'r rheini y mae'r rheoliadau yn debygol o effeithio arnynt, ac ymgynghori'n briodol â hwy. Mae hyn yn sicrhau yr ymgynghorir â'r rheini y mae'r rheoliadau yn effeithio arnynt ac yr ystyrir eu safbwyntiau.

Adran 65 - Caniatâd neu wrthodiad mandadol i gais am drwydded triniaeth arbennig

122. Mae'r adran hon yn amlinellu'r amgylchiadau pan fo rhaid i awdurdod lleol ganiatáu neu wrthod cais am drwydded triniaeth arbennig. Mae'r manylion o ran sut y mae rhaid i gais am drwydded gael ei wneud wedi eu nodi yn Atodlen 3 (gweler y sylwebaeth isod).
123. Rhaid i'r awdurdod lleol ganiatáu'r cais am drwydded triniaeth arbennig os (a dim ond os) yw wedi ei fodloni bod yr holl feini prawf trwyddedu cymwys wedi eu bodloni mewn cysylltiad â rhoi'r driniaeth arbennig, gan awdurdodi felly i'r driniaeth gael ei rhoi ar y sail honno, ac yn y fangre neu'r cerbyd a bennir yn y cais. Os yw cais yn

ymwneud â mwy nag un driniaeth, a/neu â mwy nag un set o fangreoedd, ond nid yw'r meini prawf wedi eu bodloni mewn cysylltiad â phob triniaeth a/neu set o fangreoedd, rhaid i'r awdurdod ganiatáu'r cais, ond dim ond mewn cysylltiad â'r triniaethau hynny a/neu'r mangreoedd hynny y mae'r meini prawf wedi eu bodloni mewn perthynas â hwy.

124. Os nad yw'r awdurdod lleol wedi ei fodloni bod yr holl feini prawf trwyddedu cymwys wedi eu bodloni, rhaid iddo roi hysbysiad i'r ceisydd fod y cais wedi ei wrthod. Mae'r broses y mae rhaid i'r awdurdod lleol ei dilyn mewn perthynas â darparu hysbysiad a chyfathrebu â'r ceisydd (gan gynnwys y broses sydd ar gael iddo ar gyfer cyflwyno sylwadau) wedi ei darparu yn Atodlen 3. Bydd pwyllgor trwyddedu'r awdurdod (neu un o'i is-bwyllgorau) yn ystyried y cais ac yn gwneud penderfyniad. Caiff y ceisydd apelio i'r llys ynadon yn erbyn penderfyniad yr awdurdod lleol.

Adran 66 - Disgresiwn i ganiatáu cais am drwydded triniaeth arbennig

125. Nid yw'r gofyniad ar yr awdurdod lleol i ganiatáu cais yn gymwys yn achos ceisydd sydd wedi ei euogfarnu o drosedd berthnasol. Mae'r troseddau berthnasol wedi eu darparu o dan is-adran (8). Mae p#er i wneud rheoliadau ar gael yn is-adran (10) i ddiwygio'r rhestr o droseddau berthnasol drwy ychwanegu, amrywio neu ddileu disgrifiad o drosedd.
126. Os yw ceisydd wedi ei euogfarnu o drosedd berthnasol, mae'r awdurdod lleol yn cadw'r disgresiwn i roi trwydded triniaeth arbennig, os yw'n meddwl bod hynny'n briodol, gan roi sylw i natur y drosedd ac unrhyw driniaeth arbennig y mae'r cais yn ymwneud â hi. Y prawf yw a oes amheuaeth wedi ei chodi ynghylch addasrwydd y ceisydd i roi triniaeth arbennig i'r fath graddau fel na ddylai'r drwydded gael ei chaniatáu. Caiff yr awdurdod lleol benderfynu peidio â dyroddi trwydded, ac os felly rhaid iddo ddarparu hysbysiad i'r ceisydd fod y cais wedi ei wrthod. Mae euogfarn am drosedd berthnasol i gael ei diystyru gan yr awdurdod lleol os yw wedi ei disbyddu at ddibenion [Deddf Adsefydlu Troseddwy'r 1974 \(p.53\)](#). Yn unol ag is-adran (11), rhaid i Weinidogion Cymru roi canllawiau i awdurdodau lleol ynghylch materion sydd i gael eu hystyried wrth benderfynu a oes amheuaeth wedi ei chodi, ac os felly, i ba raddau, ynghylch addasrwydd ceisydd i roi triniaeth arbennig.

Adran 67 - Caniatáu neu wrthod cais i adnewyddu

127. Mae'r adran hon yn egluro bod adrannau 65, 66 ac 68 yn gymwys at ddibenion cais i adnewyddu trwydded triniaeth arbennig yn yr un ffordd ag fel pe bai'r cais yn gais i ddyroddi trwydded.

Adran 68 - Dirymu trwydded triniaeth arbennig

128. Mae'r adran hon yn darparu disgresiwn i'r awdurdod lleol i ddirymu trwydded triniaeth arbennig (neu ei dirymu i'r graddau y mae'n ymwneud â rhoi triniaeth arbennig benodol), os yw wedi ei fodloni bod yr amodau yn is-adran (2), (3) neu (4) wedi eu bodloni.
129. Y set gyntaf o amodau (a nodir yn is-adran (2)) yw (a) bod deiliad y drwydded wedi methu â chydymffurfio ag amod trwyddedu mandadol cymwys; a (b) bod peidio â chydymffurfio yn peri risg sylweddol, neu y gallai beri risg sylweddol, o niwed i iechyd dynol. Mae'r ail set o amodau (a nodir yn is-adran (3)) yn ymwneud ag euogfarnau am drosedd berthnasol a hefyd yn darparu sail y caiff awdurdod lleol ddirymu trwydded triniaeth arbennig arni, er enghraifft os nad oedd yr awdurdod lleol yn ymwybodol o'r euogfarn am drosedd berthnasol ar adeg rhoi'r drwydded, neu pan na fo'r euogfarn wedi digwydd cyn dyroddi'r drwydded. Mae'r drydedd set o amodau (a nodir yn is-adran (4)) yn ymwneud â datganiad a wneir gan ddeiliad y drwydded mewn cysylltiad â chais a oedd yn anwir neu'n gamarweiniol. Pe na bai'r awdurdod wedi dyroddi'r drwydded pe bai wedi gwybod bod y datganiad yn anwir neu'n gamarweiniol, neu pe na bai wedi dyroddi'r drwydded yn llawn, caniateir i'r drwydded gael ei dirymu.

130. Mae'r adran hefyd yn darparu y bydd dirymiad yn cael effaith ar ôl i'r cyfnod ar gyfer dwyn apêl neu apêl bellach mewn cysylltiad â'r dirymiad ddod i ben, neu ar ôl tynnu'n ôl unrhyw apêl neu apêl bellach. Mae manylion pellach am y weithdrefn ar gyfer dirymu wedi eu darparu yn Atodlen 3. Am sylwebaeth, gweler Atodlen 3 isod.

Adran 69 - Rhoi triniaeth arbennig yng nghwrs busnes: gofyniad i gael cymeradwyaeth

131. Mae'r adran hon yn sefydlu bod rhaid i berson sy'n cynnal busnes y rhoddir triniaeth arbennig ynddo gydymffurfio â dau ofyniad. Y gofyniad cyntaf yw bod y driniaeth yn cael ei rhoi mewn mangre neu mewn cerbyd a gymeradwywyd gan yr awdurdod lleol o dan adran 70. Mae'r ail ofyniad yn sicrhau bod cydymffurfedd, unwaith y cymeradwyir y fangre neu'r cerbyd, â'r amodau cymeradwyo mandadol (a ddarperir yn adran 70(3)).
132. Bydd y gofynion cymeradwyo hefyd yn gymwys yn achos arddangosfa, adloniant neu ddigwyddiad arall y mae aelodau o'r cyhoedd yn cael mynediad iddo a lle y rhoddir triniaeth arbennig gan berson yng nghwrs busnes. O dan yr amgylchiadau hyn, mae'r person sy'n trefnu'r arddangosfa, yr adloniant neu'r digwyddiad yn gyfrifol am sicrhau bod y fangre wedi ei chymeradwyo ac y cydymffurfir â'r amodau cymeradwyo mandadol cymwys. Mae is-adran (7) yn egluro mai'r fangre ei hun, yn hytrach na'r busnesau unigol sy'n gweithredu o'r fangre honno, y mae rhaid ei chymeradwyo. Gall enghraifft fod pan fo busnesau unigol yn gweithredu wrth fyrddau mewn arddangosfa mewn gwesty. Yn yr achos hwn, byddai'n ofynnol i fangre'r gwesty fod wedi ei chymeradwyo yn hytrach na'r busnesau unigol a oedd yn gweithredu o'r stondinau hynny.
133. Mae is-adran (8) yn darparu p#er i Weinidogion Cymru i wneud rheoliadau i esemptio mangreoedd neu gerbydau penodol o'r gofynion cymeradwyo. Caniateir i'r fangre neu'r cerbyd gael ei disgrifio neu ei ddisgrifio yn y rheoliadau drwy gyfeirio at y personau sy'n rheoli'r fangre neu'r cerbyd neu y mae'r fangre neu'r cerbyd o dan reolaeth y person hwnnw; natur y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal yn y fangre neu'r cerbyd; yr amgylchiadau gwahanol y rhoddir triniaeth arbennig odanynt yn y fangre neu'r cerbyd; neu nifer yr unigolion sy'n rhoi triniaethau arbennig. Gall hyn alluogi, er enghraifft, i fangre lle y rhoddir triniaeth arbennig gan unigolyn sydd wedi ei esemptio fod yn esemptio hefyd, er enghraifft meddyg yn rhoi triniaeth mewn ysbyty.

Adran 70 - Cymeradwyo mangreoedd a cherbydau mewn cysylltiad â rhoi triniaeth arbennig

134. Mae'r adran hon yn galluogi awdurdod lleol i ddyroddi tystysgrif gymeradwyo, a thrwy hynny gymeradwyo mangre neu gerbyd er mwyn caniatáu i driniaeth arbennig (neu nifer o driniaethau arbennig) gael ei rhoi (neu eu rhoi) yno. Bydd y gymeradwyaeth yn para am gyfnod o naill ai uchafswm o saith niwrnod (os yw'n ymwneud â thriniaethau a roddir ar sail dros dro (h.y. yng nghwrs adloniant, arddangosfa neu ddigwyddiad arall)), neu dair blynedd. Rhaid i'r cyfnod y mae'r gymeradwyaeth yn ddilys ar ei gyfer gael ei bennu ar y dystysgrif gymeradwyo. Rhaid i'r fangre fod yn ardal yr awdurdod lleol a rhaid ystyried bod y cerbyd yn cael ei yrru, ei ddefnyddio neu ei gadw yn ardal yr awdurdod lleol, er mwyn i'r awdurdod lleol gymeradwyo'r fangre neu'r cerbyd.
135. Mae is-adran (3) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau mewn perthynas â chymeradwyo mangreoedd a cherbydau. Rhaid i'r rheoliadau hyn gwmpasu'r meini prawf sydd i gael eu bodloni er mwyn i gais gael ei ganiatáu, yr amgylchiadau pan fo cais i gael ei ganiatáu, a'r broses i geisydd apelio yn erbyn gwrthodiad i gais. Yn ogystal, bydd y rheoliadau yn pennu'r amodau (yr "amodau cymeradwyo mandadol") y mae rhaid cydymffurfio â hwy er mwyn cadw'r gymeradwyaeth. Caniateir i'r amodau hyn gynnwys y cyfleusterau sydd ar gael yn y fangre neu yn y cerbyd, megis cyfleusterau addas ar gyfer glanhau dwylo, a darparu manylion ynghylch arddangos tystysgrif gymeradwyo mewn mangre neu gerbyd a gymeradwywyd. Diben arddangos tystysgrifau cymeradwyo yw gwella tryloywder

mewn perthynas ag arfer triniaethau arbennig, a galluogi defnyddwyr i nodi bod yr awdurdod lleol wedi cymeradwyo'r fangre neu'r cerbyd.

136. Caiff y rheoliadau hefyd wneud darpariaeth ynghylch y ffordd y mae cais am gymeradwyaeth yn cael ei wneud a sut i ddelio â'r cais (gan gynnwys talu ffi), yr amgylchiadau pan na chaniateir i gais gael ei ganiatáu, neu pan ganiateir i gymeradwyaeth gael ei rhoi yn ôl disgrisiwn yr awdurdod lleol, a'r broses a fydd yn gymwys ar gyfer adnewyddu cymeradwyaeth. Yn ogystal, caiff y rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch sut y mae awdurdod lleol yn dyfarnu ar swm y ffi sy'n daladwy gan geisydd wrth wneud cais am gymeradwyaeth i fangre neu gerbyd, yn ogystal â manylion ynghylch canlyniadau methu â chydymffurfio â'r gofyniad i dalu ffi (megis dirymu cymeradwyaeth).
137. Caiff y rheoliadau hefyd wneud darpariaeth wahanol ar gyfer disgrifiadau gwahanol o fangreodd a cherbydau; ar gyfer triniaethau arbennig gwahanol; ac ar gyfer yr amgylchiadau gwahanol y rhoddir triniaeth arbennig odanynt.

Adran 71 - Tystysgrifau cymeradwyo

138. Mae'r adran hon yn darparu manylion ynghylch ffurf a chynnwys tystysgrifau cymeradwyo. Rhaid i'r dystysgrif gymeradwyo ddatgan y dyddiad y cymeradwywyd y fangre neu'r cerbyd gan yr awdurdod lleol (y "dyddiad cymeradwyo"); y driniaeth arbennig y mae'r fangre neu'r cerbyd wedi ei chymeradwyo neu wedi ei gymeradwyo ar ei chyfer; a'r dyddiad y daw'r gymeradwyaeth i ben. Os yw'r dystysgrif gymeradwyo yn ymwneud â mangre, rhaid iddi hefyd ddatgan cyfeiriad y fangre y mae'n ei chwmpasu. Yn achos cerbyd, rhaid i'r dystysgrif gymeradwyo ddatgan rhif cofrestru'r cerbyd, os oes un ganddo, neu fel arall nodi'r cerbyd ym mha ffordd bynnag y mae'r awdurdod lleol yn ystyried ei bod yn briodol. Mae is-adran (4) yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud darpariaeth bellach drwy reoliadau ynghylch ffurf a chynnwys tystysgrifau cymeradwyo.

Adran 72 - Terfynu cymeradwyaeth yn wirfoddol

139. Mae'r adran hon yn darparu hyblygrwydd i berson sydd wedi cael cymeradwyaeth i fangre neu gerbyd mewn cysylltiad â thriniaeth arbennig i derfynu'r gymeradwyaeth yn wirfoddol, er enghraifft os yw ei amgylchiadau yn newid. Caiff y person roi hysbysiad i'r awdurdod lleol a ddyroddodd y gymeradwyaeth, gan bennu'r dyddiad y mae'r gymeradwyaeth i ddod i ben.
140. Rhaid i'r awdurdod lleol gymryd camau rhesymol i ddwyn yr hysbysiad o derfynu gwirfoddol i sylw personau y mae'n meddwl ei fod yn debygol o effeithio arnynt, er enghraifft deiliaid trwydded a restrir fel rhai sy'n gweithredu o'r fangre neu'r cerbyd y cyfeirir ati neu ato yn yr hysbysiad. Bwriad hyn yw osgoi sefyllfa pan fo ymarferydd yn parhau i weithio mewn mangre neu gerbyd nad yw'n ymwybodol nad yw wedi ei chymeradwyo neu wedi ei gymeradwyo mwyach - gan y byddai, drwy wneud hynny, yn cyflawni trosedd.
141. Mae is-adran (5) yn darparu y caiff Gweinidogion Cymru wneud darpariaethau pellach ynghylch yr hysbysiad mewn rheoliadau, gan gynnwys ynghylch yr wybodaeth sydd i gael ei chynnwys yn yr hysbysiad.

Adran 73 - Dirymu cymeradwyaeth

142. Mae'r adran hon yn galluogi'r awdurdod lleol i ddirymu cymeradwyaeth i fangre neu gerbyd os yw wedi ei fodloni bod y ddau amod yn is-adran (2) wedi eu bodloni. Yr amodau hyn yw na chydymffurfiwyd â'r amodau cymeradwyo mandadol sy'n gymwys i'r fangre neu'r cerbyd (fel sy'n ofynnol gan adran 70(3)), a bod peidio â chydymffurfio yn peri risg sylweddol, neu y gallai beri risg sylweddol, o niwed i iechyd dynol. Er mwyn dirymu'r gymeradwyaeth, rhaid i'r awdurdod lleol gyflwyno hysbysiad i'r person a wnaeth gais amdani.

143. Mae Atodlen 3 yn amlinellu'r broses ar gyfer dirymu'r gymeradwyaeth. Hon yw'r un broses ag ar gyfer dirymu trwydded triniaeth arbennig (fel y'i darperir gan adran 68) ac mae'n darparu y caiff y person apelio yn erbyn penderfyniad yr awdurdod lleol i'r llys ynadon.
144. Darperir ar gyfer y dyddiad y bydd y dirymiad yn cael effaith ohono yn is-adran (4). Mae hyn yn ystyried y prosesau apelio a'r amserlenni a nodir yn Atodlen 3.

Adran 74 - Dirymu cymeradwyaeth: gofynion hysbysu

145. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol roi hysbysiad i berson mewn cysylltiad â dirymiad, neu ddirymiad arfaethedig, o gymeradwyaeth i fangre neu gerbyd. Rhaid i'r awdurdod lleol hefyd gymryd camau rhesymol i ddwyn yr hysbysiad i sylw unrhyw un y mae'n meddwl ei fod yn debygol o effeithio arnynt (er enghraifft, deiliaid trwydded a restrir fel rhai sy'n gweithredu o'r fangre neu'r cerbyd yr effeithir arni neu arno). Bwriad hyn yw osgoi sefyllfa pan fo deiliad trwydded yn parhau i weithio mewn mangre neu gerbyd nad yw'n ymwybodol nad yw wedi ei chymeradwyo neu ei gymeradwyo mwyach – gan y byddai, drwy wneud hynny, yn cyflawni trosedd.

Adran 75 - Dyletswydd i gynnal cofrestr o drwyddedau triniaeth arbennig a mangreoedd a cherbydau a gymeradwywyd

146. Mae adran 75 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol gynnal a chyhoeddi cofrestr sy'n cynnwys manylion yr holl drwyddedau triniaeth arbennig dilys sydd wedi eu dyroddi ganddo, yn ogystal â manylion yr holl fangreoedd a cherbydau sydd wedi eu cymeradwyo ganddo ar hyn o bryd. Mae hyn er mwyn caniatáu i aelodau'r cyhoedd weld manylion deiliaid trwydded a/neu fangreoedd neu gerbydau a gymeradwywyd yn eu hardal. Y diben yw gwella tryloywder mewn perthynas ag arfer triniaethau arbennig, a rhoi hyder i ddefnyddwyr.
147. Mae is-adrannau (2) a (3) yn pennu'r wybodaeth y mae rhaid ei darparu yn y gofrestr mewn perthynas â thrwyddedau a chymeradwyaethau. Mewn cysylltiad â thrwyddedau, mae is-adran (2) yn ei gwneud yn ofynnol i'r gofrestr gynnwys gwybodaeth gan gynnwys enw deiliad y drwydded, y dyddiad y dyroddwyd y drwydded, y driniaeth arbennig a awdurdodir gan y drwydded a'r cyfnod y mae'r drwydded yn ddilys ar ei gyfer (h.y. saith niwrnod neu dair blynedd). Os yw'r drwydded yn ymwneud â rhoi triniaeth arbennig mewn mangre neu gerbyd penodol, rhaid i'r gofrestr gynnwys gwybodaeth berthnasol sy'n ymwneud â'r gymeradwyaeth.
148. Yn achos cymeradwyaethau i fangre a cherbyd, mae is-adran (3) yn ei gwneud yn ofynnol i'r gofrestr gynnwys gwybodaeth megis enw'r person sydd wedi cael y gymeradwyaeth, y dyddiad y dyroddwyd y gymeradwyaeth a'r cyfnod y mae'n ddilys ar ei gyfer, yn ogystal â'r driniaeth arbennig yr awdurdodir iddi gael ei rhoi yn y fangre honno neu'r cerbyd hwnnw. Mae gwybodaeth benodol megis cyfeiriad y fangre neu rif cofrestru'r cerbyd hefyd yn ofynnol.
149. Mae is-adran (4) yn darparu y caiff yr awdurdod lleol sy'n cynnal y gofrestr gynnwys unrhyw wybodaeth y mae'n ystyried ei bod yn briodol.
150. Er bod yr adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol gynnal a chyhoeddi ei gofrestr ei hun, mae is-adran (5) yn galluogi Gweinidogion Cymru i drefnu i gofrestr ganolog gael ei chyhoeddi gan un awdurdod lleol penodedig. Gan y caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol yng Nghymru gymryd rhan a darparu ei gwybodaeth i'r awdurdod lleol penodedig, byddai'r gofrestr ganolog hon yn cynnwys gwybodaeth am bob trwydded a chymeradwyaeth sy'n ddilys yng Nghymru ar hyn o bryd. Caiff Gweinidogion Cymru hefyd ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol gyfrannu at gostau cofrestr ganolog o'r fath.

Adran 76 - Ffioedd

151. Mae'r adran hon yn galluogi awdurdod lleol i godi ffi ar ddeiliad trwydded triniaeth arbennig neu gymeradwyaeth i fangre neu gerbyd. Caniateir i'r ffi gael ei chymhwyso naill ai'n gyfnodol neu fel arall am gyhyd ag y mae'r drwydded/cymeradwyaeth yn cael effaith. Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch y ffordd y mae awdurdod lleol i ddyfarnu ar swm y ffi, gan roi sylw i'r costau y mae'r awdurdod yn mynd iddynt neu y disgwylir i'r awdurdod fynd iddynt, yn ogystal â'r ffordd y mae'r ffi yn cael ei thalu, ei had-dalu neu ei hadennill os nad yw wedi ei thalu.

Adran 77 - Hysbysiadau stop

152. Os yw'r awdurdod lleol yn ymwybodol o unigolyn sy'n rhoi triniaeth arbennig yn ei ardal heb drwydded, neu sy'n cynnal busnes o fangre neu gerbyd nad yw wedi ei chymeradwyo neu ei gymeradwyo, caiff yr awdurdod lleol ddyroddi hysbysiad stop i'r unigolyn hwnnw. Nod yr hysbysiad stop yw gwahardd rhoi'r driniaeth arbennig a bennir yn yr hysbysiad.
153. Mae torri'r hysbysiad stop yn drosedd (fel y'i darperir gan adran 82(4)) a chaniateir i'r drosedd gael ei chosbi drwy ddirwy ddiderfyn.
154. Rhaid darparu'r hysbysiad stop i'r person o dan sylw a rhaid iddo gynnwys yr wybodaeth sy'n ofynnol yn is-adrannau (4) a (5). Mae hyn yn cynnwys y rheswm dros yr hysbysiad stop, manylion y gwaharddiad a hysbysu'r person sy'n ddarostyngedig i'r hysbysiad am ei hawl i apelio yn ei erbyn (gweler adran 81). Bydd yr hysbysiad stop yn gymwys yn unrhyw le yng Nghymru a bydd yn effeithiol hyd nes y bydd y person yn cael y drwydded neu'r gymeradwyaeth berthnasol.

Adran 78 - Trwyddedau triniaeth arbennig: hysbysiadau camau adfer i ddeiliad trwydded

155. Os daw awdurdod lleol yn ymwybodol bod deiliad trwydded yn torri amod trwyddedu mandadol cymwys, caiff ddyroddi hysbysiad camau adfer i ddeiliad y drwydded. Rhaid i hwn bennu'r materion sy'n arwain at y toriad a'r camau y mae rhaid i ddeiliad y drwydded eu cymryd i sicrhau cydymffurfedd â'r amodau trwyddedu mandadol cymwys. Os yw'r awdurdod wedi ei fodloni bod torri'r amod trwyddedu mandadol yn peri risg sylweddol, neu y gallai beri risg sylweddol, o niwed i iechyd dynol, caiff yr hysbysiad hefyd wahardd rhoi triniaeth arbennig hyd nes bod y camau a bennir yn yr hysbysiad wedi eu cymryd. Caiff y gwaharddiad ymwneud â rhoi'r driniaeth arbennig mewn ardal o Gymru (er enghraifft, ardal yr awdurdod lleol) neu caiff rychwantu pob rhan o Gymru.
156. Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod cydymffurfio (a rhaid i hwn beidio â bod yn llai na 14 o ddiwrnodau) y dylai deiliad y drwydded gymryd y camau a bennir yn yr hysbysiad ynddo. Os yw'r awdurdod lleol wedi ei fodloni bod y camau a bennir yn yr hysbysiad wedi eu cymryd, rhaid iddo ddyroddi tystysgrif gwblhau i ddeiliad y drwydded i ryddhau'r hysbysiad, fel sy'n ofynnol gan adran 80.
157. Rhaid i'r hysbysiad camau adfer hefyd ddarparu manylion hawl deiliad y drwydded i apelio i'r llys ynadon yn erbyn penderfyniad yr awdurdod lleol.
158. Er bod torri'r hysbysiad camau adfer yn drosedd (fel y'i darperir gan adran 82(5)) ac y caniateir ei chosbi drwy ddirwy ddiderfyn, rhaid i'r awdurdod lleol beidio â dechrau achos yn erbyn deiliad y drwydded hyd nes bod y cyfnod cydymffurfio wedi dod i ben. Os bydd deiliad y drwydded yn cymryd y camau a bennir yn yr hysbysiad o fewn y cyfnod cydymffurfio, ni chaiff yr awdurdod lleol ddwyn achos am drosedd. Bydd yr awdurdod lleol, fodd bynnag, yn gallu ymgymryd ag achos os bydd deiliad y drwydded yn parhau i arfer triniaeth arbennig er gwaethaf y gwaharddiad a osodir ar ei arfer. Yn ychwanegol at yr hysbysiad camau adfer, caiff yr awdurdod lleol hefyd ddirymu

trwydded triniaeth arbennig os yw deiliad y drwydded yn methu â chydymffurfio ag amod trwyddedu mandadol cymwys.

Adran 79 - Mangreoedd a cherbydau a gymeradwywyd: hysbysiadau camau adfer ar gyfer mangre

159. Yn debyg i'r darpariaethau a nodir yn adran 78, mae'r adran hon yn galluogi'r awdurdod lleol i ddyroddi hysbysiad camau adfer i berson mewn cysylltiad â mangre neu gerbyd a gymeradwywyd. Caniateir i'r hysbysiad gael ei ddyroddi os yw'r awdurdod lleol wedi ei fodloni bod y person yn torri amod cymeradwyo mandadol cymwys. Rhaid i'r hysbysiad camau adfer bennu'r rheswm neu'r rhesymau dros y toriad a'r camau y mae rhaid i ddeiliad y drwydded eu cymryd i sicrhau cydymffurfedd. Os yw'r awdurdod wedi ei fodloni bod torri'r amod cymeradwyo mandadol yn peri risg sylweddol, neu y gallai beri risg sylweddol, o niwed i iechyd dynol, caiff yr hysbysiad hefyd wahardd rhoi'r driniaeth arbennig yn y fangre neu yn y cerbyd, hyd nes bod y camau a bennir yn yr hysbysiad wedi eu cymryd. Yn yr achos hwn, rhaid i'r awdurdod lleol gymryd camau rhesymol i ddwyn yr hysbysiad i sylw unrhyw un y mae'n meddwl ei fod yn debygol o effeithio arnynt (er enghraifft, deiliaid trwydded a restrir fel rhai sy'n gweithredu o'r fangre neu'r cerbyd). Mae hyn yn sicrhau nad yw pobl sy'n rhoi triniaethau arbennig o'r fangre/cerbyd yn cyflawni trosedd yn anfwriadol drwy dorri'r gwaharddiad.
160. Rhaid i'r hysbysiad bennu'r cyfnod cydymffurfio (a rhaid i hwn beidio â bod yn llai na 14 o ddiwrnodau) y dylai deiliad y drwydded gymryd y camau a bennir yn yr hysbysiad ynddo. Os yw'r awdurdod lleol wedi ei fodloni bod y camau a bennir yn yr hysbysiad wedi eu cymryd, rhaid iddo ddyroddi tystysgrif gwblhau i ddeiliad y drwydded i ryddhau'r hysbysiad, fel sy'n ofynnol gan adran 80.
161. Rhaid i'r hysbysiad hefyd ddarparu manylion hawl y person i apelio i'r llys ynadon yn erbyn penderfyniad yr awdurdod lleol i ddyroddi hysbysiad camau adfer. Mae torri'r hysbysiad yn drosedd (fel y darperir ar ei gyfer gan adran 82(6)) a chaniateir i'r drosedd gael ei chosbi drwy ddirwy ddiderfyn. Fodd bynnag, rhaid i'r awdurdod lleol beidio â dechrau achos hyd nes bod y cyfnod cydymffurfio wedi dod i ben.
162. Os bydd y person yn cymryd y camau a bennir yn yr hysbysiad adfer o fewn y cyfnod cydymffurfio, ni chaiff yr awdurdod lleol ddwyn achos am drosedd. Bydd yr awdurdod lleol, fodd bynnag, yn gallu ymgymryd ag achos os bydd y person yn parhau i arfer y driniaeth arbennig o'r fangre neu'r cerbyd a bennir yn yr hysbysiad, er gwaethaf y gwaharddiad. Yn ychwanegol at yr hysbysiad camau adfer, caiff yr awdurdod lleol hefyd ddirymu cymeradwyaeth i fangre neu gerbyd os yw'r person yn methu â chydymffurfio ag amod cymeradwyo mandadol.

Adran 80 - Tystysgrif gwblhau

163. Os yw awdurdod lleol wedi ei fodloni bod y camau a bennir mewn hysbysiad camau adfer y mae wedi ei ddyroddi o dan adran 78 neu 79 wedi eu cymryd, rhaid iddo roi tystysgrif ("tystysgrif gwblhau") i'r person sy'n rhyddhau'r hysbysiad. Mae hyn yn sicrhau bod y person a oedd yn ddarostyngedig i'r hysbysiad a'r awdurdod lleol yn ymwybodol y cydymffurfiwyd â'r hysbysiad camau adfer a bod ganddynt gofnod o'r camau sydd wedi eu cymryd. Rhaid i'r awdurdod lleol hefyd gymryd camau rhesymol i ddwyn y dystysgrif gwblhau neu'r hysbysiad i sylw unrhyw un y mae'n meddwl ei fod yn debygol o effeithio arnynt.
164. Mae'r adran hefyd yn darparu y caiff person sy'n ddarostyngedig i'r hysbysiad wneud cais i'r awdurdod lleol am dystysgrif gwblhau ar unrhyw adeg. Yr awdurdod lleol fydd yn pennu'r broses a'r wybodaeth sy'n ofynnol yn hyn o beth. Os bydd yr awdurdod lleol yn gwrthod y cais, rhaid iddo roi hysbysiad o hyn i'r person. Yn ychwanegol, rhaid rhoi'r rhesymau dros y gwrthodiad a'r wybodaeth am y broses apelio (gweler adran 81) i'r person.

Adran 81 - Apelau

165. Mae'r adran hon yn rhoi i berson hawl i apelio i'r llys ynadon yn erbyn penderfyniad awdurdod lleol o dan adran 77, 78 neu 79. Hefyd, caniateir i apêl gael ei gwneud yn erbyn penderfyniad yr awdurdod lleol i wrthod cais am dystysgrif gwblhau (adran 80(5)). Caiff y llys ynadon gymryd unrhyw un neu ragor o'r camau a bennir yn is-adran (5); mae'r rhain yn cynnwys cynnal yr hysbysiad neu'r gwrthodiad, diddymu neu amrywio'r hysbysiad, neu atgyfeirio'r achos i'r awdurdod lleol i'w waredu yn unol â chyfarwyddydau a roddir gan y llys.
166. Os caiff penderfyniad yr awdurdod lleol ei amrywio neu ei ddiddymu, caiff y llys ynadon orchymyn i'r awdurdod lleol ddigolledu'r person am golled a ddiodefodd o ganlyniad i'r hysbysiad. Er enghraifft, gellid digolledu'r person am golli incwm oherwydd penderfyniad yr awdurdod lleol i'w rwystro rhag gweithio.
167. Caiff naill ai'r person neu'r awdurdod lleol wneud apêl i Lys y Goron yn erbyn penderfyniad llys ynadon.

Adran 82 - Troseddau

168. Mae'r adran hon yn nodi'r troseddau sy'n gymwys mewn perthynas â'r Rhan hon o'r Ddeddf. Ymhlith eraill, caiff troseddau eu cyflawni os bydd person yn methu â chydymffurfio â'r amodau trwyddedu neu gymeradwyo, neu'n methu â chydymffurfio â chamau gorfodi a orchmynnir gan awdurdod lleol megis hysbysiad stop neu hysbysiad camau adfer, heb achos rhesymol. Mae trosedd hefyd ar gyfer gwneud datganiad anwir neu gamarweiniol (gan gynnwys os yw'r person yn gwybod ei fod yn anwir neu'n gamarweiniol neu'n ddi-hid o ran a yw'n anwir neu'n gamarweiniol) wrth wneud cais am drwydded neu gymeradwyaeth i fangre neu gerbyd.
169. O'i euogfarnu, mae person sydd wedi ei ddyfarnu'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored i ddirwy ddiderfyn.

Adran 83 - Swyddogion awdurdodedig

170. Mae'r adran hon yn egluro bod unrhyw gyfeiriadau at swyddogion awdurdodedig yn adrannau 84 i 92 yn gyfeiriadau at unrhyw berson sydd wedi ei awdurdodi i arfer swyddogaethau awdurdod lleol, pa un a yw'n swyddog i'r awdurdod lleol ai peidio.

Adran 84 - Pwerau mynediad etc.

171. Mae adran 84 yn galluogi swyddog awdurdodedig i fynd i mewn i fangre (ac eithrio mangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd) ar unrhyw adeg resymol, os oes gan y swyddog reswm dros gredu bod triniaeth arbennig wedi ei rhoi, yn cael ei rhoi neu'n debygol o gael ei rhoi yn y fangre, neu fod deunydd neu gyfarpar sy'n ymwneud â thriniaeth arbennig yn cael ei gadw neu ei baratoi yn y fangre. Nid yw'r p#er i fynd i mewn i fangre yn galluogi'r swyddog awdurdodedig i fynd i mewn drwy rym. Os yw'n ofynnol, rhaid i swyddog awdurdodedig ddangos tystiolaeth o'i awdurdodiad cyn mynd i mewn i'r fangre. Mae'r p#er mynediad hefyd yn gymwys i gerbyd.
172. Mae adran 67(9) o Ddeddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol 1984 yn darparu bod rhaid i swyddogion awdurdodedig yr awdurdod gorfodi, wrth weithredu yng nghwrs eu swyddogaethau gorfodi, roi sylw i'r cod ymarfer perthnasol a wnaed o dan y Ddeddf honno. Felly, rhaid i swyddogion awdurdodedig roi sylw i God Ymarfer B Deddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol 1984 wrth arfer eu swyddogaethau gorfodi.

Adran 85 - Gwarant i fynd i mewn i annedd

173. Os yw mynediad i fangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd yn angenrheidiol er mwyn gorfodi'r Rhan hon o'r Ddeddf, rhaid i'r awdurdod lleol wneud cais ysgrifenedig i ynad heddwch. Mae adran 85 yn galluogi ynad heddwch i ddyroddi gwarant a thrwy hynny awdurdodi swyddog awdurdodedig i fynd i mewn i'r annedd,

os oes angen drwy rym. Gall gwarant gael ei dyroddi mewn fformat ac eithrio dogfen ar ffurf copi caled, megis fersiwn electronig. Bydd y warant mewn grym am 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y dyddiad y cafodd ei llofnodi gan yr ynad heddwch. Mae'r adran hon hefyd yn gymwys i gerbyd.

Adran 86 - Gwarant i fynd i mewn i fangreoedd eraill

174. Os yw mynediad i fangre nad yw'n cael ei defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd yn angenrheidiol, mae adran 86 yn galluogi ynad heddwch i ddyroddi gwarant gan awdurdodi unrhyw swyddog awdurdodedig i fynd i mewn i'r fangre, os oes angen drwy rym. Gellir cael y warant drwy wneud cais ysgrifenedig i ynad heddwch. Rhaid i'r fangre y mae mynediad iddi yn cael ei geisio gael ei defnyddio at ddibenion busnes, neu ar gyfer busnes ac fel annedd. Yn achos mangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd, rhaid i warant gael ei cheisio o dan adran 85. Mae'r adran hon hefyd yn gymwys i gerbyd.
175. Er mwyn i warant gael ei dyroddi, rhaid i un neu ragor o'r gofynion a nodir yn is-adrannau (3) i (6) gael eu bodloni. Mae'r gofynion yn cynnwys bod cais i fynd i mewn i'r fangre wedi ei wrthod neu'n debygol o gael ei wrthod a bod hysbysiad o fwriad i wneud cais am warant wedi ei roi; bod cais am fynediad, neu roi hysbysiad o fwriad i wneud cais am warant, yn debygol o danseilio diben y mynediad; nad yw'r fangre wedi ei meddiannu; neu fod y meddiannydd yn absennol dros dro, a bod aros iddo ddychwelyd yn debygol o danseilio diben y mynediad. Unwaith y bydd y warant wedi ei dyroddi, bydd mewn grym am 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y dyddiad y cafodd ei dyroddi gan yr ynad heddwch.

Adran 87 - Darpariaeth atodol ynghylch pwerau mynediad

176. Mae'r adran hon yn galluogi swyddog awdurdodedig sy'n mynd i mewn i fangre o dan adran 84, 85 neu 86 i fynd ag unrhyw bersonau eraill neu unrhyw gyfarpar y mae'r swyddog yn ystyried ei fod yn briodol, er enghraifft cyfarpar a ddefnyddir i archwilio cofnodion electronig. Mae hefyd yn ei gwneud yn ofynnol, os yw meddiannydd mangre y mae swyddog awdurdodedig wedi ei awdurdodi i fynd i mewn iddi o dan adran 85 neu 86 yn bresennol ar yr adeg y mae'r swyddog awdurdodedig yn ceisio gweithredu'r warant, fod rhaid i'r meddiannydd gael gwybod enw'r swyddog; rhaid i'r swyddog gyflwyno tystiolaeth ddogfennol bod y swyddog yn swyddog awdurdodedig; rhaid i'r swyddog gyflwyno'r warant a chyflenwi copi ohoni i'r meddiannydd. Mae'r adran hefyd yn ei gwneud yn ofynnol, os nad yw'r fangre wedi ei meddiannu neu os yw'r meddiannydd yn absennol dros dro, i'r swyddog awdurdodedig adael y fangre wedi ei diogelu rhag mynediad anawdurdodedig yr un mor effeithiol ag yr oedd pan aeth y swyddog iddi. Mae'r darpariaethau yn yr adran hon hefyd yn gymwys i gerbyd.

Adran 88 - Pwerau arolygu etc.

177. Unwaith y bydd swyddog awdurdodedig wedi cael mynediad i fangre, caiff ymgymryd ag arolygiadau ac archwiliadau at ddibenion swyddogaethau'r awdurdod lleol mewn perthynas â thriniaethau arbennig. Caiff hyn gynnwys arolygu ac archwilio'r fangre, edrych ar gofnodion teledu cylch cyfyng a'u cadw a chael copïau o ddogfennau, megis cofnodion triniaeth a dogfennau cydsyniad. Caiff y swyddog awdurdodedig hefyd ei gwneud yn ofynnol cyflwyno unrhyw beth neu gymryd meddiant o unrhyw beth a'i gadw am gyhyd ag y mae'r swyddog yn ystyried ei bod yn angenrheidiol at ddiben arfer swyddogaethau'r awdurdod. Yn yr achos hwn, fodd bynnag, rhaid i'r swyddog adael datganiad yn y fangre sy'n cynnwys manylion yr hyn sydd wedi ei gymryd, ac sy'n nodi'r person y caniateir gofyn iddo i'r eiddo gael ei ddychwelyd.
178. Caiff y swyddog awdurdodedig hefyd ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson roi gwybodaeth iddo, neu ddarparu cyfleusterau a chymorth mewn cysylltiad â materion sydd o fewn rheolaeth y person. Gall hyn gynnwys darparu disgrifiad o ddigwyddiadau, neu ddarparu gwybodaeth a gedwir ar gyfrifiadur neu ddyfais arall. Fodd bynnag, nid

yw'n ofynnol i berson ateb unrhyw gwestiwn na chyflwyno unrhyw ddogfen y byddai ganddo hawl i wrthod ei ateb neu ei chyflwyno yn ystod achos mewn llys yng Nghymru a Lloegr. Mae'r adran hon hefyd yn gymwys i gerbyd.

Adran 89 - Rhwystro etc. swyddogion

179. Mae'r adran hon yn darparu bod person yn cyflawni trosedd os yw'n rhwystro'n fwiadol swyddog awdurdodedig rhag arfer ei swyddogaethau o dan adrannau 84 i 88. Bydd hefyd yn cyflawni trosedd os yw, heb achos rhesymol, yn methu â darparu i swyddog awdurdodedig gyfleusterau sy'n ofynnol yn rhesymol o dan adran 88(1), neu os yw'n methu â chydymffurfio â gofyniad o dan adran 88(1)(b) neu (d) megis cyflwyno deunydd teledu cylch cyfyng neu ddarparu gwybodaeth.
180. Mae person sydd wedi ei ddyfarnu'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol. Nodir y lefelau ar y raddfa safonol yn adran 37 o Ddeddf Cyfiawnder Troseddol 1982.

Adran 90 - P#er i wneud pryniannau prawf

181. Caiff swyddog awdurdodedig wneud pryniannau a threfniadau, a sicrhau y darperir gwasanaethau os yw'r swyddog yn ystyried ei bod yn angenrheidiol at ddiben swyddogaethau'r awdurdod lleol mewn perthynas â thriniaethau arbennig. Mae hyn yn cynnwys cael cymorth person i ganfod a yw triniaeth arbennig yn cael ei rhoi mewn mangre neu gerbyd yn groes i'r gofynion yn y Rhan hon o'r Ddeddf.

Adran 91 - Eiddo a gedwir: apelau

182. Mae'r adran hon yn darparu diogelwch ychwanegol sy'n ymwneud â'r darpariaethau pwerau mynediad ac arolygu. Mae'n galluogi person a chanddo fuddiant mewn unrhyw beth yr eir ymaith ag ef o'r fangre gan swyddog awdurdodedig o dan adran 88(1)(c) i wneud cais i lys ynadon am orchymyn sy'n gofyn i'r eiddo gael ei ryddhau. Gan ddibynnu ar ystyriaeth y llys i gais, caiff wneud gorchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r eiddo a gedwir gael ei ryddhau.

Adran 92 - Eiddo a gyfeddir: digolledu

183. Mae'r adran hon yn darparu hawl i berson y mae cymryd meddiant o'r eiddo o dan adran 88(1)(c) yn effeithio arno i wneud cais i lys ynadon i gael ei ddigolledu. Pan fo'r amgylchiadau a nodir yn is-adran (2) wedi eu bodloni (h.y. bod y person wedi dioddef colled neu ddifrod oherwydd bod yr eiddo wedi ei gymryd ac nad yw'r golled neu'r difrod wedi digwydd oherwydd ei esgeulustod neu ei fethiant i weithredu), caiff y llys orchymyn i'r awdurdod lleol ddigolledu'r ceisydd.

Adran 93 - P#er i ychwanegu neu ddileu triniaethau arbennig

184. Mae'r adran hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddiwygio, drwy reoliadau, y rhestr o driniaethau arbennig yn adran 57 sy'n ddarostyngedig i'r system drwyddedu. Cyn gwneud rheoliadau o dan y p#er hwn, mae is-adran (4) yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ystyried a oes pobl yr ymddengys eu bod yn cynrychioli buddiannau'r rheini y mae'r rheoliadau yn debygol o effeithio arnynt, ac ymgynghori â hwy fel y bo'n briodol. Mae hyn yn sicrhau yr ymgynghorir â'r rheini y mae'r rheoliadau yn effeithio arnynt ac yr ystyrir eu safbwyntiau.
185. Mae adran 93 yn caniatáu i'r rhestr o driniaethau arbennig yn adran 57 gael ei diwygio – mae hyn yn cynnwys ychwanegu neu ddileu math neu ddisgrifiad o driniaeth oddi ar y rhestr, neu amrywio'r disgrifiad o driniaeth sydd eisoes yn y rhestr. Ymhlith pethau eraill, caniateir i driniaeth arbennig gael ei disgrifio drwy gyfeirio at yr unigolyn sy'n rhoi'r driniaeth, neu'r unigolyn sy'n cael y driniaeth. Er mwyn i driniaeth gael ei hychwanegu at y rhestr, rhaid i Weinidogion Cymru ystyried ei bod yn cael ei rhoi at ddibenion esthetig neu therapiwtig, ac y gall rhoi'r driniaeth achosi niwed i iechyd

dynol. Diffinnir niwed i iechyd dynol yn adran 94(5) ac mae'n cynnwys niwed i iechyd corfforol neu iechyd meddwl unigolyn.

186. Mae'r p#er hwn i wneud rheoliadau yn caniatáu i'r rhestr o driniaethau arbennig barhau'n gyfredol, gan sicrhau felly fod y system yn ystyried arferion a thueddiadau sy'n newid ac yn ymateb iddynt.

Adran 94 - Dehongli'r Rhan hon

187. Mae'r adran hon yn nodi ystyr y termau allweddol a ddefnyddir yn y Rhan hon, gan gynnwys ystyr aciwbigo, electrolysis, tat#io a thyllu'r corff. Mae'r diffiniad o dat#io yn cynnwys microbigmentiad. Ystyr tyllu'r corff yw gwneud trydylliad (gan gynnwys pric neu endoriad) yng nghroen neu ym mhilen fwcaidd unigolyn, gyda golwg ar alluogi i emwaith neu wrthrych arall gael ei atodi i gorff yr unigolyn, ei fewnblannu yng nghorff yr unigolyn neu ei dynnu o gorff yr unigolyn. Rhagnodir gwrthrychau mewn rheoliadau a chânt gynnwys glain, er enghraifft.
188. Mae is-adran (4) yn darparu manylion ynghylch ystyr y seiliau gwahanol (h.y. sail safle sefydlog, sail symudol, sail beripatetig a sail dros dro) y cyfeirir atynt yn y Rhan mewn perthynas ag arfer triniaeth arbennig. Er enghraifft, caniateir i feini prawf trwyddedu gwahanol gael eu cymhwyso i'r seiliau gwahanol hyn yn rhinwedd rheoliadau a wneir o dan adran 62(5).
189. Mae is-adran (5) yn darparu diffiniad o'r term "niwed i iechyd dynol". Mae hyn yn cynnwys niwed i iechyd corfforol unigolyn sy'n deillio o anaf corfforol neu ddod i gysylltiad â haint, a niwed i iechyd meddwl unigolyn. Rhaid i unrhyw driniaeth a ystyrir i'w hychwanegu at y rhestr o driniaethau arbennig (ac felly a ddelir gan y darpariaethau yn y Rhan hon) allu achosi niwed i iechyd dynol. Er enghraifft, caniateir i driniaeth gael ei hystyried i'w chynnwys yn y rhestr os yw'n gallu achosi anaf corfforol.